

12-18 metų paaugliai

Jie nori būti savarankiški ir pajusti savo galios jausmą. Vyksta fiziologiniai pokyčiai: intensyvus augimas (8-10 cm per metus), kartais būna laikinas fizinis nusilpimas (sumažėja darbingumas, greitai pavargsta ir pan.). Keičiasi nervų sistemos būklė-suaktyvėja požievis, todėl padidėja nervinumas, nesantūrumas, emocinių reakcijų nepastovumas. Vyksta „hormonų audra“-nevienoda lytinė branda (vieniems anksčiau, kitiems vėliau). Vyksta autoritetų perskirstymas – „viskuo“ tampa bendraamžiai, o tėvai tampa nebe tokie svarbūs. Vyksta tapatumo paieška- „*Kas aš esu?*“.

Suaugusieji turi:

- ♦ **Vadovauti paaugliams** taip, kad juos padrasintų ir suprastų, parodytų pagarbą jiems, kaip jauniems suaugusiems.
- ♦ **Domėtis paauglio gyvenimu.**
- ♦ **Skatinti nepriklausomybę ir savarankiškumą.**

O paaugliai išmoks pasitikėjimo savimi, problemų sprendimo, gerbti save ir kitus, atpažinti ir valdyti jausmus, moralės normų.

Vaiko raida

Atmintinė tėvams

Pasvalio r. sav.

Švietimo pagalbos tarnybos

Pedagoginis psichologinis

Naudota literatūra:

1. Mokymų programa „Sėkmingos tėvystės gebėjimų ugdymas“.
2. J. Gippenreiter „Kaip bendrauti su vaiku?“(2008).

Ką turi žinoti tėvai apie vaikų raidą

0-1,5 metų vaikai

Jiems viskas nauja ir viskas baisu. Tokio amžiaus vaikai turi mažai būdų informuoti apie savo poreikius (pagrindinis būdas-verkimas).

Suaugusiems svarbu duoti **vaikams daug šilumos, daug saugumo, nešiojimo ant rankų**. Svarbiausia būti šalia, bandyti suprasti ir duoti tai, ko reikia vaikui. Nereikia jokios specialios struktūros ir taisyklių.

O vaikas išmoks saugumo ir pasitikėjimo artimaisiais.

1,5-3 metų vaikai

Vaikšto, kalba, viską „ragauja“ ir tyrinėja. Nori viską paliesti ir išbandyti. Jie yra impulsyvūs ir nesvarsto. Jie dar nesugeba paklusti. Jei sakome „negalima“ - atrodo, kad to nesuvokia. Dažnai sako: „*Aš Pats!*“.

Suaugusiems svarbu:

- ♦ **Skatinti ir puoselėti** vaiko nepriklausomybę ir savarankiškumą. Kalbėti, klausyti, skaityti ir atsakinėti (būnant arčiau vaiko, nes iš toli jiems sunku girdėti balsus).
- ♦ **Parinkti taisykles**. Tokio amžiaus vaikams sunku laikytis taisyklių, todėl reikia apibrėžti taisyklėmis tuos dalykus, kurie tikrai yra svarbūs ir būtina tvirtai jų laikytis. Dažnai jas kartoti, nes tokio amžiaus vaikai jas greitai pamiršta.
- ♦ **Nekariauti su vaiku**, o nustatyti aiškias ribas: jei kas nors neleidžiama, tiesiog sakyti „Ne“ ir tvirtai laikytis savo nuomonės. Jei būsite (tėtis ir mama) nuoseklūs, vaikas jausis saugiai.
- ♦ **Leisti vaikui pasirinkti**, taip jie mokysis išreikšti savo nuomonę. Pavyzdžiui, „Ko nori valgyti pusryčių: manų košės ar kiaušinio?“.
- ♦ **Duoti laiko**. Tokio amžiaus vaikai labai įsitraukia į žaidimą, todėl supyksta, jei jį kas nutraukia. Ispėkite iš anksto, kad jiems teks baigti žaidimą pasakydami, pavyzdžiui: „Kai pabaigsi statyti bokštą, eisime praustis“.

Taip vaikas išmoks pagarbaus bendravimo, pasitikėjimo savo jėgomis, autonomijos ir kontrolės.

3-6 metų vaikai

Yra ypatingai smalsūs. Jiems reikia suprasti, kas ir kaip veikia. Todėl jie mėgsta žaisti vaizduotės ir vaidmenų žaidimus.

O suaugusiems svarbu:

- ♦ **Nustatyti ribas ir taisykles.**
- ♦ **Pagarbiai atsakyti į klausimus.**
- ♦ **Sudaryti galimybę žaisti.**
- ♦ **Skatinti, padėti, dalyvauti.**

Vaikai supras, kad normalu yra nežinoti, bet galima rasti atsakymus. Išmoks pasitikėjimo savimi ir savo jėgomis.

7-11 metų vaikai

Svarbiausia veikla-mokymasis,ėjimas į mokyklą, nauji reikalavimai. Atsiranda nauji svarbūs suaugę žmonės, pavyzdžiui: pirmoji mokytoja; nauji draugai.

Suaugusiems svarbu:

- ♦ **Paremti ir padėti, būti elgesio modeliu.**
- ♦ **Skatinti ir motyvuoti.**
- ♦ **Nustatyti dienos tvarką.**
- ♦ **Pažinti vaiko galimybes.**
- ♦ **Nenuvertinti ir nenusivilti.**

Vaikas išmoks pasitikėjimo savimi, problemų sprendimų, gerbti save ir kitus, atpažinti ir valdyti jausmus, moralės normų.

